

Szám: 1/299-*MS*/2024

Előkészítő: Horváth Zsolt

ELŐTERJESZTÉS A Képviselő-testület 2024. december 18-i ülésére

Tárgy: Tájékoztató az adóméltányossági kérelmekről, a helyi adók beszedéséről és ellenőrzéséről, az adóhátralékok behajtásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A helyi adók tekintetében az adózók fizetési könnyítést (fizetési halasztást, részletfizetési kedvezményt), adómérséklést vagy az adó elengedését kérhetik az önkormányzati adóhatóságtól. Ezeknek a méltányossági kérelmeknek az elbírálása az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) XXV. fejezete alapján történik, és a jegyző, mint helyi adóhatóság hatáskörébe tartozik.

Az Art. vonatkozó rendelkezési szerint az adóhatóság a természetes személy kérelme alapján az őt terhelő adótartozást, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti. Az adóhatóság a mérséklést - az adózó teljesítőképességéhez mérten - az adótartozás egy részének megfizetéséhez kötheti. Az adóhatóság a vállalkozások adóját nem engedheti el, és nem is mérsékelheti. Az adóhatóság a pótlék- és bírságtartozást kivételes méltányosságból mérsékelheti vagy elengedheti különösen akkor, ha annak megfizetése a vállalkozási tevékenységet folytató természetes személy, jogi személy vagy egyéb szervezet gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené. Az adóhatóság a mérséklést az adótartozás egy részének vagy egészének megfizetéséhez kötheti.

Az Art. 198. § (1) és (2) bekezdése a következőket rögzíti:

(1) Fizetési halasztás és részletfizetés (a továbbiakban együtt: fizetési könnyítés) az adózó és az adó megfizetésére kötelezett személy kérelmére az adóhatóságnál nyilvántartott adóra engedélyezhető. A fizetési könnyítés abban az esetben engedélyezhető, ha a fizetési nehézség

a) a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, továbbá

b) átmeneti jellegű, tehát az adó későbbi megfizetése valószínűsíthető.

(2) A kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit.

Nem engedélyezhető fizetési könnyítés a beszedett adóra, azaz az idegenforgalmi adóra. Természetes személy esetében a fizetési könnyítés akkor is engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja, vagy valószínűsíti, hogy az adó azonnali vagy egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel aránytalanul súlyos megterhelést jelent. Az adóhatóság a fizetési halasztást, részletfizetést engedélyező határozatában a kedvezményt az adómérsékléshez hasonlóan szintén feltételhez kötheti.

Az Art. 199. § (1) bekezdése alapján a természetes személy adózó – ideértve a vállalkozási tevékenységet folytató és az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személyt is – kérelmére az adóhatóság az általa nyilvántartott, legfeljebb egymillió forint összegű adótartozásra

évente egy alkalommal legfeljebb tizenkettő havi pótlékmentes részletfizetést engedélyez a 198. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételek vizsgálata nélkül (automatikus részletfizetési kedvezmény).

Az Art. 199. § (2a) bekezdése szerint a nem természetes személy adózó kérelmére az adóhatóság az általa nyilvántartott, legfeljebb egymillió forint összegű adótartozásra évente egy alkalommal legfeljebb hathavi pótlékmentes részletfizetést engedélyez.

Természetes személyek esetében a méltányossági eljárás során adóhatóságunk vizsgálja az adózó és vele egy háztartásban élők vagyoni és jövedelmi helyzetét. A méltányossági kérelmekkel kapcsolatosan hatóságunkhoz forduló adózókat előzetesen tájékoztatjuk az eljárás menetéről, a benyújtandó dokumentumok köréről. Az előzetes tájékoztatásnak köszönhetően a nem megfelelő joggal próbálkozó ügyfelek kérelmeiket legtöbbször már be sem nyújtják hatóságunkhoz, vagy általában a részükre küldött hiánypótlás kapcsán elállnak szándékuktól. A kérelmezők többsége legtöbbször a mérséklést, illetve a fizetési könnyítés lehetőségét egyszerre kéri hatóságunktól. Természetes személyek esetében – mivel adótartozásuk általában az egymillió forintot nem éri el – a részletfizetési kérelmet az Art. 199. § (1) bekezdése értelmében adóhatóságunknak engedélyeznie kell, mérlegelési jogköre ezen esetek tekintetében nincs.

A vállalkozások által benyújtott méltányossági kérelmek elbírálásánál az adott vállalkozások pénzügyi, likviditási helyzetét vesszük figyelembe, mérleg, főkönyvi kivonat, eredménykimutatás alapján. A vállalkozások működőképességének fenntartása érdekében – figyelembe véve a kialakult gazdasági helyzetet is – a kért részletfizetési kedvezményt vagy fizetési halasztást az esetek többségében részben, vagy egészben megadtuk. Amennyiben a vállalkozások tartozása az egymillió forintot nem haladja meg – a természetes személyekhez hasonlóan –, szintén élhetnek az automatikus részletfizetés intézményével, legfeljebb hathavi időtartamra. Mérlegelési jogkörünk ezen kérelmek tekintetében sincs.

2024. decemberéig összességében 58 adózó tekintetében zárult le a méltányossági eljárás, ami a korábbi évekhez képest kimagasló darabszámot jelent (2023. évben 32 db; 2022. évben 23 db). A mintegy 81 %-os növekedés hátterében elsősorban a jelenlegi gazdasági környezetet, a háztartásokat sújtó kimagasló inflációt, a lakosság reáljövedelmének csökkenését tudjuk valószínűsíteni. A KSH által közzétett fogyasztóiár-index változás 2023. évi mértéke 17,6 % volt, ami a 2022. évi 14,5 %-ot is túlszárnyalta. A növekedés másik „motorja” a törvényalkotó által bevezetett, és 2023.10.12. napjától már a vállalkozások számára is elérhető automatikus részletfizetési kedvezmény intézménye. Az 58 db adóalany által benyújtott kérelem tekintetében hiánypótlási felhívásunkra 4 adózó már nem is reagált, így határozatot 54 adóalany vonatkozásában kellett hoznunk.

A benyújtott méltányossági kérelmek adónemenként az alábbiak szerint alakultak:

Iparűzési adó

Benyújtott kérelmek száma:	30 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	0 db
Részletfizetési kedvezmény:	29 db
Fizetési halasztás:	1 db

Építményadó

Benyújtott kérelmek száma:	22 db
Elutasítva:	1 db
Adómérséklés:	7 db

Részletfizetési kedvezmény:	13 db
Fizetési halasztás:	1 db

Telekadó

Benyújtott kérelmek száma:	0 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	0 db
Részletfizetési kedvezmény:	0 db
Fizetési halasztás:	0 db

Gépjárműadó

Benyújtott kérelmek száma:	7 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	1 db
Részletfizetési kedvezmény:	6 db
Fizetési halasztás:	0 db

Késedelmi pótlék

Benyújtott kérelmek száma:	26 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	6 db
Részletfizetési kedvezmény:	20 db
Fizetési halasztás:	0 db

Bírság

Benyújtott kérelmek száma:	1 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	0 db
Részletfizetési kedvezmény:	1 db
Fizetési halasztás:	0 db

Talajterhelési díj

Benyújtott kérelmek száma:	3 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	2 db
Részletfizetési kedvezmény:	1 db
Fizetési halasztás:	0 db

Külterületi termőföldadó

Benyújtott kérelmek száma:	2 db
Elutasítva:	0 db
Adómérséklés:	1 db
Részletfizetési kedvezmény:	1 db
Fizetési halasztás:	0 db

Összességében a beérkezett méltányossági kérelmek nem képviselnek jelentős arányt sem az adózók számát, sem pedig a kivetett adó összegét tekintve. Magánszemélyek esetében leggyakrabban az alacsony jövedelmű emberek, többnyire kisnyugdíjasok fordulnak hatóságunkhoz fizetési könnyítés

lehetőségét kérve. A vállalkozások elsősorban likviditási zavarai áthidalása céljából kérelmezik a részletfizetés, vagy a fizetési halasztás engedélyezését.

**Az adózók számának és a kivetett adó összegének alakulása
adónemenként, a zárási összesítők alapján (2023 – 2024. évben)**

	2023. szeptember 30.		2024. szeptember 30.		Növekedés	
	Adózók száma (db)	Kivetett adó (e Ft)	Adózók száma (db)	Kivetett adó (e Ft)	Adózók száma %	Kivetett adó %
Építményadó	8 261	575 273	8 260	678 642	99,99	117,97
Telekadó	37	21 898	41	37 271	110,81	170,20
Idegenforgalmi adó	702	339 736	695	405 306	99,00	119,30
Iparüzési adó	3 115	1 630 781	3 142	1 529 717	100,87	93,80
Talajterhelési díj	33	644	25	845	75,76	131,21
Összesen:	12 148	2 568 332	12 163	2 651 781	100,12	103,25
Növekedés %-a			100,12	103,25		

A háromnegyed éves zárási összesítők alapján készült kimutatás jól mutatja, hogy adózóink száma az előző évhez képest gyakorlatilag nem változott (+15 db), a kivetett adó összege +83.449 eFt-tal nőtt. A legjelentősebb különbség az építményadónál (+103.369 eFt; +17,97 %), az idegenforgalmi adónál (+65.570 eFt; +19,3 %), valamint a helyi iparüzési adónál tapasztalható (-101.064 eFt; -6,2 %). Az iparüzési adóban mutatkozó jelentős volumenű visszaesés bizonyára több tényező együttes hatása, melyek közül nem elhanyagolható, hogy a fogyasztóiár-index változás 2023. évi mértéke 17,6 % volt, ami a 2022. évi 14,5 %-os inflációs adatot is meghaladta. Ilyen mértékű pénzromlásra utoljára 1997-ben volt példa (18,3 %). A 2023-as év nehézségeit támasztja alá az a tény is, hogy 2024. évben az adóhatóságunkhoz beérkezett iparüzési adó túlfizetésekkel kapcsolatban november 30-ig több mint 131 millió forintot kellett visszatérítenünk adózóink részére, a 2023. évi 1-12 óra vonatkozó mintegy 38 millió forinttal szemben. Ez a bizonytalan gazdasági környezet tehát mind a lakosság, mind a vállalkozások tekintetében jelentős negatív hatással volt jövedelmi helyzetükre és likviditásukra is. Az iparüzési adóban mutatkozó kiesés kompenzálására jelentős többletmunkát fordítottunk az építményadó-, illetve az idegenforgalmi adókötelezettséget elkerülni szándékozó adóalanyok felkutatására. A „rejtőzködő” adóalanyok feltárása nélkül a kivetett adó összegének emelkedése – az iparüzési adóban megmutatkozó jelentős csökkenés okán – nem lett volna megvalósítható.

2024. év sem telt el adóhatóságunk számára többletfeladat nélkül. Mint Önök előtt is ismeretes, a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosításáról szóló 2023. évi LVIII. törvény 2023. szeptember 1-jei hatállyal megszüntette a települési adó kivetésének lehetőségét a termőföldre vonatkozóan. Az adótárgyra vonatkozó törvényi tilalomra figyelemmel, Balatonfüred Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2023. szeptember 1-jei hatállyal döntött a települési adókról szóló a 33/2018. (XI.30.) önkormányzati rendeletének hatályon kívül helyezéséről. A 2023. július 15-én hatályba lépett, a 2023. évi települési földadó visszatérítéséről szóló 308/2023. (VII. 14.) Korm. rendelet értelmében az a települési önkormányzat, amely a termőföldre, termőföld tulajdonjogára vagy termőföldet terhelő, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jogra települési adót állapított meg, köteles volt annak a 2023. adóévre jutó, megfizetett, beszedett összegét az adóalany számára visszatéríteni. Az

adókötelezettségek megszüntetését, illetve a 2023. évre megfizetett adók visszatérítését 2024. évben sikeresen befejeztük.

A bizonytalan, magas infláció súlytotta gazdasági helyzet, a szinte napról-napra változó jogszabályi környezet ellenére, részben a 2024. évi adómérték emelés, részben a hatékony adófeltárásnak és végrehajtási cselekmények foganatosításának köszönhetően a 2024. évi adóbevételeink összességében jelentősen meghaladják a 2023. évit. A két adóév pénzforgalmi állapotának összehasonlítását (október 31-i állapot szerint) az alábbi táblázat tükrözi (adatok Ft-ban):

	2023-10-31	2024-10-31	változás +/- (2023-2024)	változás %-ban (2023-2024)	adóbevételek 2024. évi előirányzata	teljesülés %-ban a 2024. évi előirány- zathoz
építményadó	585 786 521	666 704 847	80 918 326	113,81	680 000 000	98,04
telekadó	27 261 738	29 444 250	2 182 512	108,01	30 000 000	98,15
idegenforgalmi adó	384 637 344	461 990 848	77 353 504	120,11	464 200 000	99,52
iparüzési adó	1 538 483 223	1 523 433 584	-15 049 639	99,02	1 700 000 000	89,61
késedelmi pótlék	14 368 169	16 292 049	1 923 880	113,39	6 600 000	246,85
bírság	1 295 217	1 567 866	272 649	121,05	1 000 000	156,79
talajterhelési díj	1 025 296	212 090	-813 206	20,69	900 000	23,57
külterületi termőföldadó	5 492 908	-3 628 611	-9 121 519	-66,06	0	-
összesen	2 558 350 416	2 696 016 923	137 666 507	105,38	2 882 700 000	93,52

Amint az összesítésből jól látható az önkormányzatnál maradó adóbevételek a tavalyi év azonos időszakához képest 137.666.507 Ft-tal emelkedtek (a külterületi termőföldadó figyelmen kívül hagyásával 146.788.026 Ft-tal (+5,74 %)), ami 5,38 %-os növekménynek felel meg. A vagyoni típusú adók és az idegenforgalmi adó tekintetében a 2024. évi adómértékek átlagosan 10 %-kal haladják meg az előző évit, tehát ezen adónemek tekintetében a növekedés háttérében a valorizáción felül az adóalap dinamikus növekedése, valamint az adóhatóság feltárási-, végrehajtási tevékenysége áll. Az összképet az iparüzési adóbevételek 2023-as évhez viszonyított mintegy 1 %-os elmaradása árnyalja (-15.050 eFt), ami az előző évhez viszonyított nagyjából 90-100 millió forintos visszafizetési többletet is figyelembe véve nem jelentős.

A helyi adók beszedésének és ellenőrzésének alakulása:

Iparüzési adó

Munkafolyamatba épített ellenőrzésre a beérkező iparüzési adóbevallások feldolgozása során kerül sor. A feldolgozás során észlelt hibák kijavításával összefüggésben az adózókkal felvesszük a kapcsolatot. Azon adózókat, akik elmulasztják benyújtani bevallásukat, folyamatosan felhívjuk kötelezettségük pótlására.

Építményadó

A földhivatali nyilvántartás és az adónyilvántartás folyamatosan összevetésre kerül. Az adónyilvántartásban nem szereplő építmény tulajdonosokat felszólítjuk adatbejelentési kötelezettségük megtételére. A munkafolyamatba épített ellenőrzések során a bejelentéseket összevetjük a népesség

nyilvántartóval, a lakás céljára történő használat jogosságát vizsgálva. Az adó- és értékbizonyítványok kiállítása kapcsán felmért ingatlanok tulajdonosait szintén egyeztetjük nyilvántartásainkkal, és szükség esetén felszólítjuk őket adatbejelentésük benyújtására. Amennyiben a volt tulajdonos jelzi hatóságunk felé, hogy ingatlanát elidegenítette, az új tulajdonost automatikusan felhívjuk bejelentési kötelezettségének teljesítésére.

Idegenforgalmi adó személyek után

Az idegenforgalmi adóbevallások benyújtását az Art. alapján tárgyhónapot követő 15-ig kell teljesíteniük az adóbeszedésre kötelezetteknek. A törvény által előírt kötelezettségük ellenére a szálláshely üzemeltetők számottevő része ennek nem tesz eleget, jelentős többletmunkát okozva adóhatóságunknak. Az NTAK rendszerben adózónként áttekintjük az üzemeltetett szálláshelyeik forgalmát, melyet összevetünk a hatóságunkhoz benyújtott adóbevallásaikkal. Szükség esetén hiánypótlási felhívások kerülnek kiküldésre az adóbeszedésre kötelezetteknek.

Adóhátralékok behajtására tett intézkedések:

Az adózókat februárban határozat formájában értesítettük 2024. évi építményadó-, valamint telekadó kötelezettségeikről, illetve augusztus második felében egyenlegértesítőket készítettünk részükre, a természetes személyek számára pedig csekkszelvényeket is biztosítottunk fizetési kötelezettségeik teljesítésére.

Az évközi munka során (pl.: iparüzési adóbevallások feldolgozása, stb.) a hátralékos adózók számára folyamatosan megküldtük adószámla kivonataikat, értesítéseink kapcsán az adóhátralékok jelentősen csökkentek.

Az adóhátralékok csökkentése érdekében október és november hónapban végrehajtási cselekményként hatósági átutalási megbízásokat nyújtottunk be adózóink pénzforgalmi számláira az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény által biztosított lehetőségeink figyelembe vételével. Végrehajtási intézkedéseink eredményeként decemberig több mint 62 millió forint lejárt határidejű adóhátralékot sikerült beszednünk.

Tisztelt Képviselő-testület kérem, hogy a tájékoztatót elfogadni szíveskedjenek.

Balatonfüred, 2024. december 09.

dr. Tárnoki Richárd
címetes főjegyző

